

Etika për fëmijë

Dhurorë e përmuajtshme, nga revista "Etika"

Viti 3 - Numri 31 - Korrik 2013

Ramazani Ynë

RAMAZANI YNË

Emine Tashgetiren

E arritëm edhe një Ramazan tjetër. Ai do të jetë për një muaj rresht së bashku me ne, në qytetet tona, në rrugët e xhadetë tona, në xhamitë tona dhe në shtëpitë tona si një mysafir që e kemi pritur me shumë mall. Emocionet, begatia dhe gëzimi që solli Ramazani na kanë mbështjellë e përqafuar fort.

Por, ç'është ajo që e bën Ramazanin kaq të veçantë dhe përse është quajtur "Sulltani i njëmbëdhjetë muajve"? Përse Allahu i Madhëruar ka urdhëruar që ne të agjërojmë një muaj të tërë?

Gjatë një dite hamë tre vakte ushqim. Madje, jashtë këtyre vakteve kryesore, hamë edhe çfarë të na dëshirojë shpirti. Asnjëherë nuk dëshirojmë të mbetemi shumë të uritur. Edhe nëse nuk gjejmë gjë, na mjafton një copë buke për të larguar urinë.

Gjatë gjithë muajit të Ramazanit, mbajmë

agjërim. Nga mëngjesi deri në mbrëmje as nuk hamë e as nuk pimë, por presim kohën e iftarit. Përrjetojmë urinë e etjen dhe vetëdijesohemi për çdonjërin prej mirësive të Allahut të Madhëruar. Në të gjithë botën, ka shumë njerëz, të cilët nuk i kanë këto mirësi, jetojnë në skamje dhe të uritur. Kështu që, sado pak, edhe ne arrijmë të përrjetojmë gjendjen e tyre.

Megjithëse agjërimi duket si një adhurim, i cili na bën vetëm të ndihemi të uritur dhe të etur, në fakt ai ka edhe një anë e cila edukon personalitetin tonë. Pejgamberi ynë i dashur (a.s.), në një hadith fisnik, thotë:

"Agjërimi është mburojë. Ditën që dikush prej jush agjëron, të mos flasë asnjë fjalë të keqe dhe të mos grindet me askënd. Nëse dikush e ofendon ose debaton me të, le të thotë: Jam agjërueshëm!"

Zemra, dëshiron që njerëzit të mos grinden asnjëherë me njëri-tjetrin, të mos e ofendojnë dhe të mos e dëmtojnë kurrë njëri-tjetrin. Por në përgjithësi, kjo nuk është e mundur. Prandaj, muaji i Ramazanit, duhet të konsiderohet si një mundësi që u është dhënë njerëzve për ta edukuar veten në këtë drejtim. Kur të jemi agjërueshëm, as të mos dëmtojmë dhe as të mos dëmtohem...

Ta zëmë, se kemi një mosmarrëveshje me një shok. Sapo bëhemi gati të themi një fjalë fyese, e përmbajmë veten, sepse ne jemi agjërueshëm dhe agjërueshëm nuk i kanë hije fjalët e këqija. Ndërkohë, edhe shoku ynë

MIRE SE ERDHE
RAMAZAN

mendon si ne, dhe hesht. Pra, Ramazani dhe agjërimi na ruajnë nga sjelljet e këqija. Nervat dhe zemërimi largohen nga zemra jonë dhe vendin e tyre e zënë toleranca dhe dashuria.

Cilësitë e mira që i fitojmë në Ramazan, nuk duhet të kufizohen vetëm në këtë muaj, por duhet të përpiqemi që gjendjen e “agjërimin” ta vazhdojmë edhe gjatë muajve të tjerë.

Ashtu siç është e rëndësishme të agjërojmë, ashtu është e rëndësishme edhe që Ramazanin dhe mirësitë e tij t'i gëzojmë e t'i ndajmë edhe me të tjerët. Të ngrihemi në syfyr së bashku me familjen tonë, të hamë iftar së bashku me ta, të vizitojmë të afërmit, të marrim pjesë në përgatitjen e iftarit, të falim namazin e teravive me xhemat, etj., na e bëjnë muajin e Ramazanit më të bukur, më të lehtë dhe më të gëzueshëm...

Gjithashtu, muaji i Ramazanit, është edhe muaji i Kuranit,

sepse ai zbriti në natën e Kadrit, e cila ndodhet brenda Ramazanit.

Gjatë pushimeve verore, ju, të dashur fëmijë kemi shkuar në kurset e Kuranit dhe tashmë keni mësuar ta lexoni vetë këtë libër të bekuar. Pra, si thoni, në këtë muaj ta shtojmë edhe më shumë leximin e librit të Allahut?

Të agjërosh nuk është e lehtë. Duhet durim dhe rezistencë ndaj urisë e etjes. Por në fund të tij, qëndron iftari si shpërblim. Ata që arrijnë të agjërojnë, në fund të ditës do të shpërblehen me iftar. Dhe për atë që agjëron, iftari ka një vlerë shumë të madhe. Ndërsa në fund të Ramazanit kemi festën e bukur të Bajramit. Atë ditë, do të shijojmë gostitjen e Allahut dhe do të festojmë të gëzuar e të lumtur për mirësitë dhe cilësitë e bukura, që kemi fituar gjatë një muaji të tërë agjërimi.

Uroj që të përfitojmë sa më shumë prej Ramazanit dhe të takohemi sërish në Bajram!..

**Etika
për fëmijë**

Drejtör
& Kryeredaktor:
Alban Kali
albankali@yahoo.com
+355 67 208 6767

Redaktor:
Xhahid Bushati
xhahidbushati@yahoo.com
+355 69 28 20 975

Redaktore gjuhësore:
Dr. Irida Hoti
Përkthyes:
Artur Tagani
Fatmir Sulaj
Ilir Hoxha

Dizajn - Grafik:
Bledar Xama
bledar_xama@hotmail.com

Adresa: L: Vasil Shanto - Rr: Çajupi - Shkodër - Albania / Tel: +355 22 254 634 / Fax: +355 22 254 633
Zyra e përfaqësimit Maqedoni: Rr: Stiv Naumov - Nr. 9 - lokal 25 - Shkup - Maqedoni / Tel: +389 71 956 271
Zyra e përfaqësimit Kosovë: Rr: Ardian Zurnaxhiu - pn, Ralin - Prizren - Kosovë / Tel: +381 29 222 795

Gabimi i peshkutë luspartë

Hëna, e lodhur nga udha e gjatë, u ul të pushojë buzë një lumi. Nisi të freskohej. Papritur, pasqyra e kaltër e lumit të vogël, u dallgëzua. Hëna ngriti paksa vetullat.

Përmes valëve nxori kokën një peshk luspartë.

- Mirëmbërma! Jam një peshk i vogël dhe i vetmuar. A pranon të bëhesh shok me mua?

- Shoqe, - e korrigjoi hëna dhe qeshi lehtë.

- Më fal! - tha peshku dhe bregut i fali valëza të reja.

- I vetëm jeton në lumë? - pyeti hëna.

- I vetëm..., - u përgjigj me keqardhje luspartë.

- Si... e çuditshme?! - foli hëna dhe u afrua.

- Më beso! - tha peshku. - Mos më bëj më pyetje se i kam gati lotët...

- Pranoj të lidh miqësi me ty, - foli hëna, e cila nuk duronte vetminë dhe lotët.

-Të faleminderit, hënë e mirë! Me që u bëmë miq, sikur... të... afroheshe dhe ca!

Hëna ndriçoi më shumë.

- Sikur të bëheshe peshk, - iu lut luspartë, - do të ishim miq më të ngushtë.

- Po... unë jam sa një thellë pjepri, - ia priti hëna.

- S'ka gjë, bëhu peshk i vogël si unë! Moshatarë, - u përgjigj luspartë.

Hëna, nga dëshira për të pasur mik të ngushtë luspartin, u kthye në peshk.

Luspartë, kur pa një mrekulli të tillë, jo vetëm u gëzua, por nisi të udhëtojë shpejt dhe shkathët me hënën-peshk nëpër lumë.

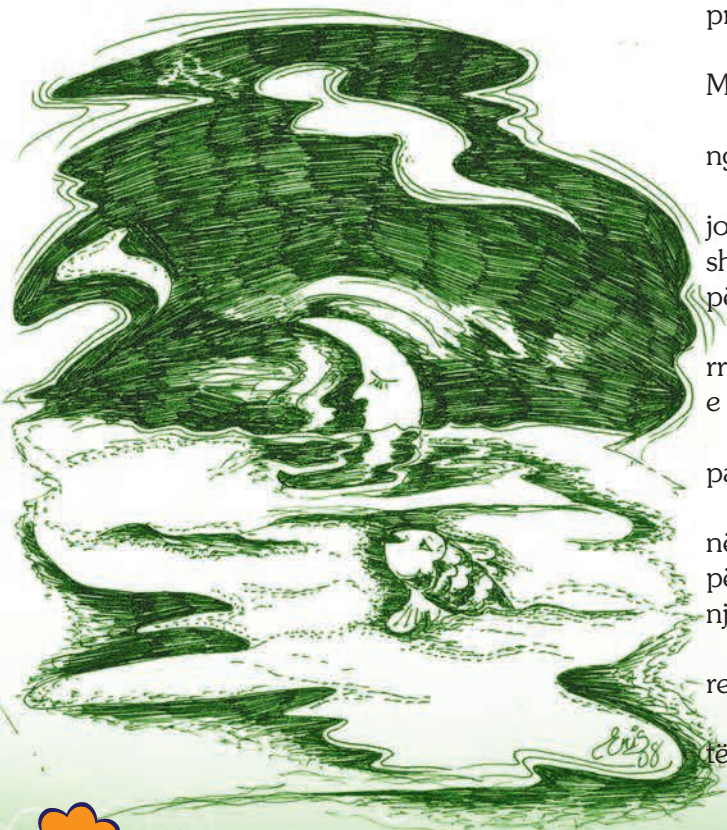
Kur po kalonin një goxha rrjedhë të rrëmbyeshme, hëna-peshk u tremb dhe e pyeti:

- Ku po shkojmë kështu, o peshku luspartë?!

- Drejt ca vendeve të bukura që ka bota nënujore. As në ëndërr s'i ke parë! - u përgjigj luspartë dhe tundte bishtin sa nga njëra anë në tjetrën.

- Dua t'i shoh sa më parë! - foli si kurreshtare hëna-peshk.

- Mos u mërzit! Edhe pak udhë kemi për të bërë, - tha luspartë, që shpesh lëvizte

kundër rrymës.

Hëna-peshk nisi me vështirësi të lëvizte nën ujë. Por s'e dha veten. Donte sa më parë të shikonte bukuritë përrallore, për të cilat i foli luspartit.

Luspartit ec e hëna-peshk ec.

Luspartit nisi fshehurazi të boshatisë qeset e ajrit në trupin e tij.

Kur hynë në thellësi, hëna-peshk tha:

- Po më merren mendtë!

- Duro, o hënë... Edhe pak e... do të shikosh qytetin që s'e ke parë as në ëndërr!

- Po më zihet dhe fryma! Po më zbehet drita. Ç'po ndodh me mua? - foli hëna-peshk e turbulluar.

- Asgjë! - foli luspartit që më në fund kishte realizuar qëllimin. Ja, arritëm! Kjo është shtëpiza ime e fshehur mes algave.

- Sa... e... bu... kur! - tha hëna-peshk e mezi mbushej me frymë.

- Tani do të bësh si them unë...! - foli me një ton urdhërues e të ashpër luspartit.

- Si... siiii?! - pyeti papritur hëna.

- Do të ndriçosh si një llambë shtëpizën time. Unë do të fle. Ti do të bësh dritë!

- Gabohesh, o peshk! Unë, vërtet, dal e shëtis botën, por kthehem përsëri te shtëpiza ime, të cilën e kam në qiell dhe nuk e ndërroj me asgjë.

- O budallaqë! Nuk je peshk prej së vërteti. Prej së vërteti je hënë dhe tani ti flet si hënë.

- Dhe... pastaj...?! - pyeti hëna e çuditur.

- Akoma nuk e ke kuptuar: ti do të jesh shërbëtorja ime!

- Kështu e ndërtove shoqërinë e miqësinë me mua, o luspartë?!

- Po. Kështu i ndërtoj unë, - qeshi si dinak peshku.

- Ashtuuu-ë! I pabesë! Ndryshe fole, ndryshe po vepron. Që nga ky çast humbe besimin tim!

Hëna, e zemëruar, nga peshku, u kthye

siç ishte më parë, kur nisi të shëtiste botën.

Peshkun e mbuloi një errësirë e zezë dhe e pafund, sa tmerroi luspartin.

-Jo, kështu peshku-hë... Mos më lër vetëm! Kam nevojë për dritën tënde! - tha peshku i zënë ngushtë.

-Sikur harrove që unë jam hëna... -I vetmuar ke qenë e i vetmuar do të mbetesh gjithmonë! - foli e vendosur Hëna.

-Mos ik...! - iu lut peshku.

-Rri në errësirë! Atë meriton! - tha hëna, që iku nga thellësia e lumit dhe doli në sipërfaqe.

Mori frymë lirisht. Drita e saj ndriçoi udhën për të cilën ishte nisur më parë...

-Shpëtova..! - foli hëna. Shpëtova nga një peshk që nuk dinte të ndërtonte shoqëri të vërtetë dhe të respektonte miqtë.

Më vonë, edhe luspartit rimbushi qeset me ajër dhe doli mbi sipërfaqen e lumit. Eci përgjatë tij, me shpresën se mos e takonte hënë, që t'i thoshte: Më fal!

Por hëna nuk dukej gjekundi. Kushedi se ku udhëtonte...

Një mësim për ujkun

Dhëlpërushi dhe ujku ishin miq të mirë. Bashkë shëtisnin, bashkë gjuanin. Kjo miqësi e krijuar ishte në favor të dhëlpërushit, sepse ujku ishte më mjeshtër në gjah. Ai kapte pre më të mëdha se dhëlpërushi. Kurse ato që kapte dhëlpërushi ishin kafshë të vogla e të imta. Këtë gjë e dinte dhëlpërushi, por nga që ishte dinak, bënte veprime të tilla që nuk e linte ujkun të kuptonte qëllimin e tij. Ai e kishte fituar besimin e ujkut. Dhe kjo i duhej atij jo vetëm për të sotmen, por më shumë për të ardhmen.

Një ditë prej ditëve, dy miqtë dolën për gjah. Mirëpo ata nuk zunë asnjë kafshë. Zorrët, nga uria, filluan t'u bënin zhurmë. Papritur, dhëlpërushi dinak pa një lepurush, që po luante në një ferrë dhe tha me vete: "Që të fitoj plotësisht

besimin e ujkut, ja ku e kam rastin... Pasi ta kap menjëherë lepurushin, do ta ndaj me të. Më pas... do ta mbush barkun falas me muaj të tërë."

Dhe ashtu bëri... e kapi menjëherë. Pastaj iu drejtua ujkut:

- Unë kap një lepurush të vogël, kurse ti një dre të madh. Unë kap një thëllëzë, kurse ti një kaproll.

- Sa mik i mirë që je, o dhëlpërush! Pandehja se do të ngordhnim nga uria, por në saje të zgjuarsisë tënde e mbushëm barkun sot. Ne miq ishim, por këtej e tutje jemi edhe më shumë se miq.

Prej asaj dite, ujku nuk e harroi të mirën e dhëlpërushit dhe në çdo rast që gjente, ia shpërblente. Ai gjuante, dhëlpërushi hante. Ai gjuante,

dhelpërushi hante. Me një fjalë, dhelpërushi ia kalonte për bukuri e pa u lodhur aspak.

Kaluan muaj të tërë dhe dhelpërushi vazhdon- te të jetonte si mbret në sajë të ujkut.

Një ditë, dy miqtë kishin dalë përsëri për të gjah. Ujku filloi të ndiqte një kaproll të madh, ndërsa dhelpërushi, priste që ujku të kapte gjahun dhe ta sillte. Mirëpo, kësaj here nuk shkoi ashtu siç mendonte, sepse ujku kishte thyer këmbën gjatë ndjekjes së gjahut. Ndiente dhimbje të mëdha e të padurueshme.

- Dhelpërush, vëlla! Më ndihmo, më ndihmo të lutem! Mbarova, mbaroovaaaa! Dhelpërushi i shkoi pranë. Po ç'të shihte! Ujku ishte shtrirë përtokë me këmbë të thyer. Të gjitha planet që kishte bërë deri atëherë, iu prishën sa hap e mbyll sytë. Tashmë nuk do të kishte ndonjë dobi prej ujkut.

- Ujk, vëlla! Deri këtu ishte miqësia jonë. Këtu ndahen rrugët tona. Unë të hodha dy lepuj para hundës, ndërsa ti më ushqeve për muaj të tërë. Në këtë gjendje që je katandisur, nuk mund të më ushqesh më. Tani nuk më hyn më në punë...

Dhelfërushi iku. Ujkun e la në gjendje të mjeruar. Nisi të kërkojë një ndonjë shok tjetër për të plotësuar dëshirat e tij.

- Ah sa pa mend që jam! Mirë ma bëri dhelfërushi dinak. Por vetë e kam fajin... E meritova!.. - tha ujku dhe ashtu duke kërcyer me tri këmbë humbi nga sytë.

Nga veprimi i dhelfërushit, ujku mësoi se miqësia e vërtetë, njihet në ditë të vështira. Pas asaj dite, u mundua t'i zgjidhte me shumë kujdes miqtë e tij...

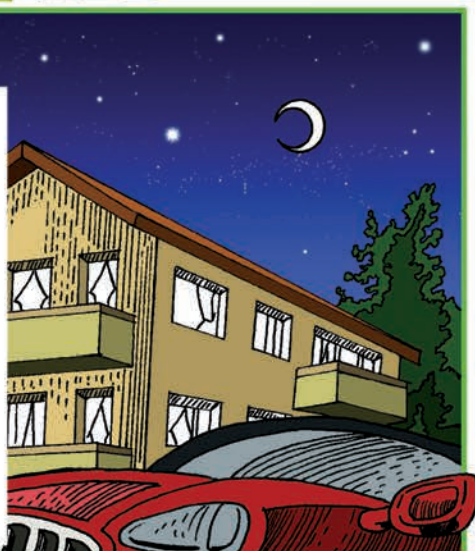
Një mësim nga mësimet e Hadithit

- pjesa e katërbëdhjetë -

Samiu i vogël në mbrëmje bashkë me familjen e tij bënë 45 minuta mësim hadithi. Ata përpiqeshin t'i komentonin ngjarjet e ditës nën dritën e haditheve, që kishin lexuar. Samiu i vogël përfitonte shumë nga këto mësimet dhe në jetën e përditshme përpiqej të vepronte ashtu siç ka porositur i Dërguari i Allahut (a.s.).

ISHIN DITËT E
PARA TË MUAJIT
RAMAZAN. SAMIU
I VOGËL DHE
FAMILJA E TIJ
KISHIN SHKUAR
PËR VIZITË
TE GJYSHI.
QIELLI ISHTE I
ZBUKURUAR ME
YJE, TË CILAT
NDRIÇONIN.

SAMIUT TË VOGËL
I BËRI PËRSHTYPJE
NJË YLL QË RA
PAPRITUR...

Shikoni, shikoni,
ra një yll!...

Shikojeni qiellin!
Sa i bukur është!

Po, është shumë i bukur. Meqë ra fjala, po ju jap një informacion në lidhje me yjet.

Disa prej këtyre yjeve që shikoni, ndoshta mund të jenë zhdukur me mijëra vite më parë, por drita e tyre tani mund të ketë arritur te ne.

Shohim një yll që shkëlqen në qiell. Se kur mund ta dërgojë dritën në tokë, kjo është e lidhur me largësinë e tij nga toka.

Nëse mendojmë se njëri prej yjeve është 100 vjet dritë larg apo tjetri 10 mijë vjet dritë larg, mund të thuhet se historia e çdo ylli në qiell ka dëshmitarë të një periudhe tjetër.

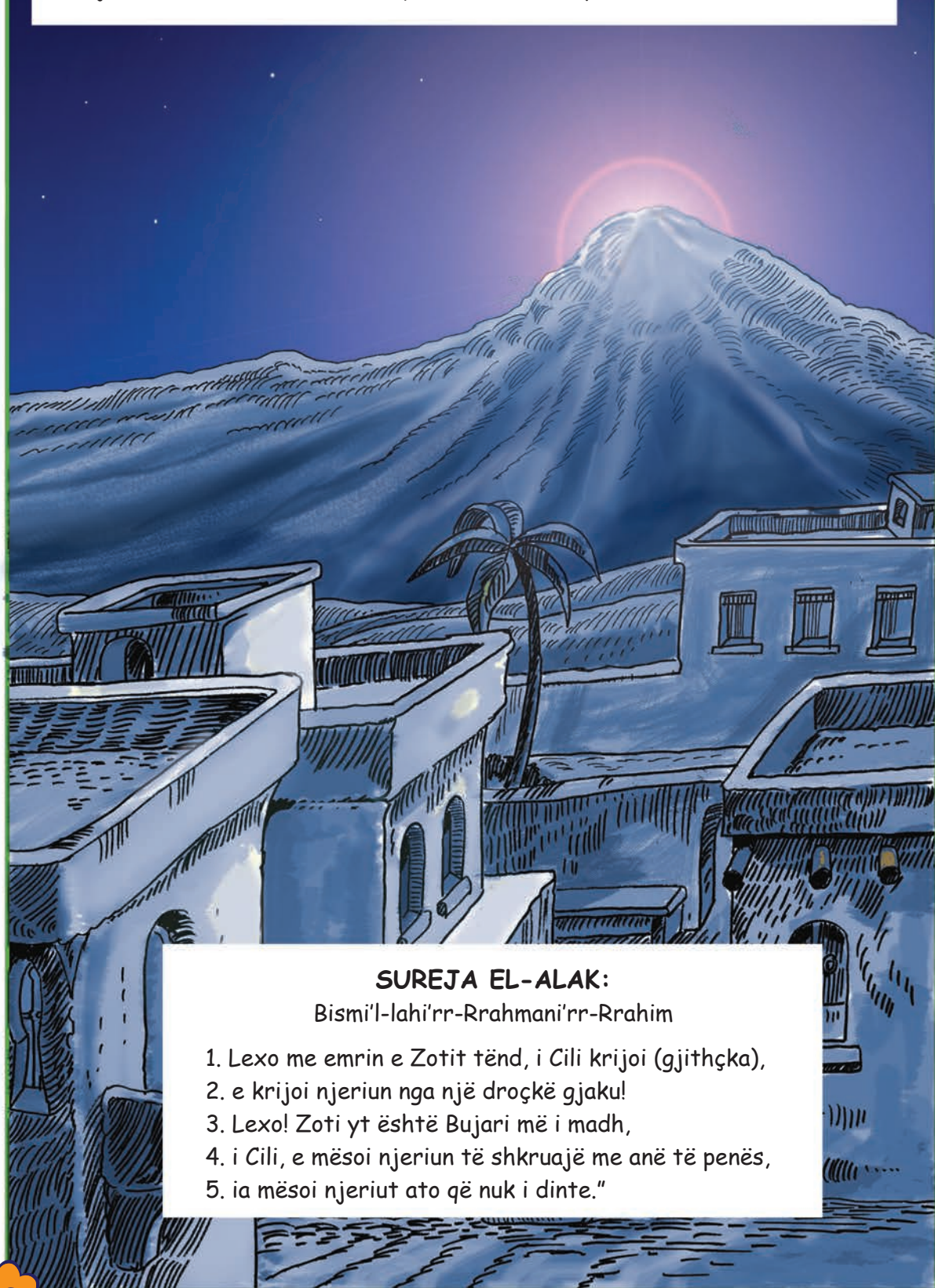
Por ka edhe një dritë tjetër që ka filluar të na ndriçojë në këtë muaj të bekuar.

Drita e Tij do vazhdojë të na ndriçojë deri në pafundësi.

Kjo dritë është Kurani Fisnik që ka filluar të shpallet me urdhrin "Lexo".

SUREJA EL-ALAK:

Bismi'l-lahi'rr-Rahmani'rr-Rahim

1. Lexo me emrin e Zotit tënd, i Cili krijoi (gjithçka),
2. e krijoi njeriun nga një droçkë gjaku!
3. Lexo! Zoti yt është Bujari më i madh,
4. i Cili, e mësoi njeriun të shkruajë me anë të penës,
5. ia mësoi njeriut ato që nuk i dinte."

Kurani Fisnik ka filluar
ta ndriçojë njerëzinë
në Natën e Kadrit.

Për këtë arsye është kaq e
vlefshme Nata e Kadrit, që do na
nderojë pas disa ditëve.

**“KUSH E KALON
NATËN E KADRIT
ME BESIM
DHE ADHURIM,
I FALEN MËKATET
E KALUARA.”**

(HADITH FISNIK)

Eja, Sami! Le të përfitojmë edhe ne nga
drita e Kuranit Fisnik. Na lexo Kuran me
zërin tënd të bukur! Ndërsa, unë, do të
shpjegoj ajetet që do të lexosh.

SUREJA EL-KADR

Bism'il-lahi'rr-Rrahmani'rr-Rrahim

1. Ne e kemi zbritur atë (Kuranin) në Natën e Kadrit.
2. E kush mund të ta shpjegojë ty se ç'është nata e Kadrit?
3. Nata e Kadrit është më e mirë se njëmijë muaj.
4. Engjëjt dhe Shpirti (Xhebraili), me lejen e Zotit të tyre, zbresin në këtë natë, me të gjitha vendimet.
5. Paqe është ajo deri në lindjen e agimit.

POSTA JONË

- fragment -

PO BIR, DETI ËSHTË I BUKUR!..

Çdo gjë fillon në këtë ishull të shkretë të Amerikës Veriore.

Kjo histori ndodhi pikërisht në familjen time... Atë mëngjes u ngrita herët. Pashë babain tim tek po bëhej gati.

-Babi, a të vij me ty...

-Jo, Seldi, bir... Sot, deti është i rrezikshëm. Nuk i shikon dallgët?..

-Atëherë, baba, as ti mos shko sot! Nuk e shikon stuhinë që po ashpërsohet. Shko, nesër. Se nesër do të vij dhe unë me ty.

-Mirë, mirë... Po bëj, siç thua ti, ndoshta është më mirë kështu...

Në mbrëmje vonë, djali pa një ëndërr të trishtueshme...

"Seldi, bir! Zgjohu, zgjohu!" - i thoshte mamaja.

"Nënë, nënë..!"

"Qetësohu, qetësohu, biri im!" - përsëri i thoshte mamaja.

Mëngjesi erdhi. Tinoni, babai i djalit, si zakonisht po bëhej gati të nisej të peshkonte në oqeanin e madh e të pafund. Ensila, e motra e djalit, po përgatiste mjetet e peshkimit të të atit.

U nisën babë e bir. Deti ishte i qetë, madje dhe pa dallgë.

-Baba, sa i bukur është deti!

-Po, bir, deti është i bukur!.. - Të kujtohet bir!.. Ishe tre vjeç kur ta mësova notin. Të kujtohet bir!.. Në anije të mora për herë të parë kur ishe nëntë vjeç. Deti ishte si sot. I kaltër dhe i shndritshëm. -Tani jepi!.. Kape grepin dhe shiko për peshq...

I ati, peshkatar i vjetër, sot, çuditërisht pati një peshkim të mbarë. Zuri edhe një oktapod të vogël, që zgjoi kureshtjen e Seldit.

-Sot, ia kaluam shumë mirë, bir, apo jo? - pyeti i ati.

-Sigurisht, baba. - Baba?

-Po, bir...

-Kush të ka mësuar të peshkosh kaq mirë?

-Gjyshi yt. Ishte peshkatar i zoti.

Kështu duke biseduar babë e bir, mbërritën në shtëpi. Nesër përsëri do të përshëndetnin detin e kaltër që e donin fort. Detin, që ishte ëndrra e tyre...

Kujdes me fjalën...

Fjala është e vogël shumë,
t'ëmbëlson, a vret si plumbi...
Fjala është urë e gurtë,
që lidh brigjet e një lumi.

Në një qytet, në qendër të tij, një Hoxhë kishte vendosur të ndërtonte një xhami. Kjo faltore do të shërbente për të rrezatuar dritë, dituri, moral, pastërti, humanizëm, etj.

Hoxha trokiti në disa dyer, ku jetonin njerëzit më të pasur të qytetit.

- A do të kontribosh në ndërtimin e Shtëpisë së Allahut? A do të ndihmosh për t'i dhënë shoqërisë sonë diçka të çmueshme?

- Po, efendi. Do ta ndërtojme xhaminë, - i tha një i pasur. - Kur të vijë koha t'i hapësh themelet, unë dua të bëj kurban kokën time.

- Mbaji mend këto fjalë dhe mos i harro..., - u përgjigj hoxha dhe vazhdoi rrugën.

Kështu, Hoxha, me lekët që mblodhi arriti të blinte tokën, të merrte lejen e ndërtimit. Kur caktoi datën e fillimit të punimeve për hapjen e themeleve të xhamisë, ftesën e parë ia dërgoi pasanikut, që kërkonte të bënte kurban kokën e tij. Në ftesë ishte shkruar: "Miku im! Ditën e hënë, ora 10.00, do të hapim themelet për faltoren tonë. Jeni i ftuar për t'u flijuar në muret e saj. Mirë u takofshim!"

Pasaniku i tronditur, nga ajo çfarë ishte shkruar në ftesë, u nis për të takuar Hoxhën dhe e takoi atë pranë themeleve të ardhshme.

- Hoxhë efendi, pritni pak ju lutem! A mund ta blej kokën time me para?

- Po.

- Sa kushton koka ime?

- Këtë e dini ju. Vetëm ju mund t'ia jepni hakun të plotë kokës suaj.

Pasaniku e ndjeu veten ngushtë. U turpërua aq shumë, sa nisi të zverdhej në fytyrë. U kujtua për fjalët e pamenduara që kishte thënë.

- Hoxhë efendi, do ta blej kokën time me vlerën e xhamisë.

- Allahu jua pranoftë!..

KUMBULLA

Shejma Çelik

LLOJET E KUMBULLAVE

Ekzistojnë mbi 2000 lloje kumbullash, të cilat në përgjithësi ndahen në kumbulla: tavoline, të thata dhe kuzhine (konserva, reçel, etj.). Njihen më tepër: kumbullat gjatoshë, të verdha, të Stambollit, etj.

"Jam në lloje dhe ngjyra të ndryshme: e kuqe, e gjelbër, e verdhë dhe e kaltër. Bëhem reçel, pistil, komposto e ndonjëherë më thajnë. Jam e shijshme, e lëngshme dhe plot me vitamina. Pra, unë jam Kumbulla."

Pema e kumbullës bën pjesë në familjen e pemëve trëndafilore. A i keni marrë erë ndonjëherë luleve të kumbullës, të cilat pranvera i zbukuron si nuse? Po kur nuk keni mundur t'i arrini kokrrat e kumbullës që prej tokës, a keni hipur ndonjëherë në pemë për t'i shijuar ato?

Kumbulla rritet e kultivohet në çdo vend të Shqipërisë. Konsumohet si frut i freskët dhe në formën e kompostove, hoshafeve, shurupit, pekmezit, reçelit, marmelatës, etj. Pema e kumbullës çel në pranverë dhe ka fruta me shije, forma dhe ngjyra të ndryshme.

Emri i saj në gjuhën shkencore, njihet, si "Prunusdomestica".

Gjithashtu, në bazë të dokumenteve të shkruara më të vjetra, përdorimi i saj njihet që para 2000 vjetëve. Mendohet që pema e kumbullës, është përhapur në botë prej Kaukazit dhe zonave përreth Detit Kaspik.

Kultivuesit më të mëdhenj në botë të kumbullës, janë Jugosllavia dhe Amerika. Edhe në Shqipëri, kultivimi i kumbullës është shumë i përhapur.

KLIMA E PËRSHTATSHME PËR KULTIVIMIN E KUMBULLËS

Kumbulla rritet shumë lehtë edhe pa u ujitur, në ato vende ku reshjet e shiut janë të bollshme dhe arrijnë deri në 750 mm në vit.

DOBITË E KUMBULLËS

- Lufton aneminë, hap oreksin dhe ndihmon në tretjen e ushqimit.
- Mund të përdoret për uljen e temperaturës dhe në pastrimin e dhëmbëve.
- Ndihmon ata që bëjnë dietë pa kripë dhe ata që vuajnë nga reumatizma.
- Kumbulla përmban vitaminën B, e cila mbron të sëmurët me veshka, me zemër dhe mëlçi.
- Bërthamat e kumbullës përdoren edhe për të ulur numrin e krimbave të zorrëve.

Përse molla nxihet, pasi pritet?

Mollët, dardhët, patatet dhe frutat e zarzavate të tjera si këto, kur priten ose u qërohet lëkura, marrin ngjyra të ndryshme. Në qelizat e tyre ndodhen me mijëra enzima. Enzimat luajnë rol të rëndësishëm për jetën e qelizës. Kur një mollë ose një patate pritet, ato fillojnë të nxihen për shkak të një enzime të quajtur “polifenoloksidaz”, shkurt PPO. Kjo enzimë, pra PPO-ja, merr oksigjenin që ndodhet në ajër dhe duke e bashkuar me një lëndë kimike të quajtur, “Tanin”, bëhet shkak i nxirjes. Kur e presim ose e qërojmë një mollë, qelizat që ndodhen në vendin e prerë fillojnë të hapen dhe të ndahen. PPO-të që ndodhen aty, bashkohen me oksigjenin dhe nxjerrin në pah një ndryshim ngjyre, si hekuri i ndryshkur.

Çfarë është lëvizja refleksive?

Kur prekim një material të nxehtë, e tërheqim dorën në mënyrë të pavullnetshme. Pra, ende pa menduar të tërheqim dorën, ajo realizohet në mënyrë automatike. Kjo lëvizje automatike, quhet “lëvizje refleksive”. Gjatë lëvizjes refleksive, stimulimi i nervit bëhet në një rrugë të veçantë. Gjatë prekjes së materialit të nxehtë, stimulimi fillon prej pikës së prekjes në lëkurë dhe bartet me anë të një tufe nervash deri sa arrin në shtyllën kurrizore. Aty formulohet një mesazh tjetër, i cili përçohet prej shtyllës kurrizore tek muskujt e krahut. Muskujt e krahut tendosen dhe kështu realizohet tërheqja e dorës. Ndërsa ky stimulim nervor, shkon prej shtyllës kurrizore në tru.

Si rritet temperatura e trupit?

Nxehtësia e lartë e trupit, ose temperatura, ka të bëjë me stimulimin e sistemit mbrojtës të trupit. Temperatura normale, është 36.5° gradë. Ndërsa temperatura e lartë, është një mekanizëm mbrojtës, të cilin sistemi i mbrojtjes e përdor kundër mikrobeve. Në këtë mënyrë, trupi e humbet cilësinë e të qenit një vend i sigurt për viruset ose bakteret që duan të shumohen. Kjo, sepse viruset dhe bakteret, janë shumë të ndjeshme ndaj nxehtësisë. Por shkak i ngritjes së temperaturës trupore, nuk janë vetëm infeksionet. Stresi, nxehtësia e ambientit dhe të gjitha sëmundjet e tjera që lidhen me to, luajnë një rol të rëndësishëm në ngritjen e temperaturës trupore.

MUSTAFA JAZGAN

EBUL IZ (EL-XHEZERI)

- Zbalaesi i trarit elektronik (kompjuterit) -

Në këtë numër të revistës sonë, do t'ju shpjegoj një emër të paharruar të shkencave të mekanikës, një dijetar shumë i rëndësishëm, që ka hyrë denjësisht në historinë e shkencës dhe teknologjisë botërore.

Emri i i tij i vërtetë ishte Bediuzzaman Ebul Iz Ibni Ismail Ibni Rezzaz el-Xhezeri. Ai ishte nga turqit Artukllu. Në vitin 1071, me nisjen e çlirimit të Anadollit të Alparslan Gazit, pas luftës së Malazgirtit, "Artuk Bej" ishte një nga komandantët e Alparslan Gazit, ishte bir i beut të turkmenëve. Artuk Bej ishte pikërisht ai, që çliroi luginën e Jeshilirmakut.

El-Xhezeriu ka lindur në një nga qytetet më të bukura të Turqisë, në Dijerbakër, qytet i cili më parë mbante emrin Kara Amid. Mendohet të ketë jetuar

mes viteve 1136 - 1206.

Dijerbakri është një qytet i stolisur me veprat më të bukura të kulturës më të mrekullueshme të Qytetërimit Islam, që prej kohës së bijve të artukve, ka vazhduar të mbetet ende sot si një qytet islam. El-Xhezeriu ka qenë Reisul Amal (kryeinxhinier) për 32 vite me radhë në sarajin e Artukllu-së. Ai bëri urën e mrekullueshme (Ura Malabadi) në Hisnikejfa dhe punoi mjaft për ndërtimin e zonës përreth. Gjithashtu, para tetë shekujsh, ka bërë makina që të punojnë me sistem mekanik dhe automatik. Këto arritje lanë të habitur të gjithë njerëzit e kohës. Jo vetëm kaq, por shpiku palloin-robot që cicëronte në mënyrë automatike, orën automatike, elefantët robotikë, etj. Në momentin kur bëri robotin që lëvizte në mënyrë automatike e bënte disa veprime të caktuara, ia tregoi Ebul Fet'h Mahmud bin Mehmed bin Karaaslanit, prijësit të Dijerbakrit, që ishte nga turqit Artukllu. Mbreti u habit me atë që po shikonte. E analizoi, e lavdëroi dhe i tha: "Ke bërë diçka që nuk është parë në botë. Shpikja jote nuk do të shkojë kot. Shkruaj një libër për zbulimet, shpikjet dhe prodhimet e tua." Dhe Xhezeriu shkroi librin e famshëm "Kitabul hejel". Kjo vepër, që u bë burim për shumë tema të ndryshme inxhinierike të sotme, është një nga të parat në historinë e shkencës dhe teknikës.

Të dashur vogëlushë!

El-Xhezeriu, me mendjen e ndritur që kishte, u bë iniciator i kibernetikës, trurit elektronik (kompjuterit) dhe sistemeve automatike.

Nëse sot do të pyesnim, se, kush është shpikësi i kompjuterit, që gjendet në çdo shtëpi, në çdo institucion dhe në duart e secilit, ndoshta përgjigjja e 60 %-ve do të ishte "Nuk e di". Një grup njerëzish që lexojnë me kujdes revista shkencore dhe enciklopedi, ndoshta do të thonë se shpikësi i kompjuterit është

Charles Babbage (1792 - 1871). Në fakt, gjashtë shekuj më parë se Babbage, El-Xhezeriu kishte zbuluar temat e "Kibernetikës dhe të sistemeve automatike", që janë baza e kompjuterit, këtë e ka konkretizuar me makineritë që ka bërë. Padyshim që ai është babai i kompjuterit.

Edhe suksesi i "ekuilibrit" mes sistemeve është një arritje e tij. Do të kalonin shekuj, dhe... vetëm në vitin 1951 profesori britanik i neorologjisë Dr. Ross Ashby, që shquhet si babai i kibernetikës, do të parashtrojë tezën për: "Situata e ekuilibrit të lartë".

Sado që francezët pretendojnë se kibernetika dhe sistemi elektronik ka nisur me Dekartin dhe Paskalin; gjermanët thonë me Lejbnicin dhe anglezët me Roger Bakonin, Ebul Izi është padiskutim i pari, dhe me të drejtë është quajtur: Zbuluesi i trurit elektronik.

MENDO PAK... E BUZËQESH

Adelina R. Mamaqi

Një ditë vere, në korrik

Një ditë vere, në korrik,
Ç'po notoka një bubik!
E sheh macja me zili:
“Ah, sa keq, që not nuk di!”

Ky bubiku, paf, paf, paf,
Valët çan, si motoskaf.
I thotë maces: - Një je trime,
Hidhu “hop” mbi shpinën time!..

...Një Ham-ush, një Mjau-llashkë,
Ç'po gëzojnë mes detit bashkë!

Nastradin Hoxha

PËR ÇDO DITË QË DO TË AGJËROJ, DO TË HEDH NGA NJË GUR NË KËTË QYP KUR TË BËHEN TRIDHJETË GURË, DO TË THOTË SE RAMAZANI KA MBARUAR...

MË DUKET SE BABAI NUK E MBUSHI DOT QYPIN ME GURË. HAA, HAA!.. PA TA NDIHMOJMË PAK DHE TË SHOHIM SE Ç'DO TË NDODHË!..

O HOXHË! E SATA DITË E RAMAZANIT ËSHTË SOT?

PRIT NJË MINUTË SA TË NUMËROJ GURËT QË KAM HEDHUR NË QYP DHE ERDHA...

ALLAH ALLAH!.. NË QYP QENKAN 125 GURË...

ERDHA KOMSHI. SOT QENKA DITA E DYZETEPESTË E RAMAZANIT!..

MOS, MOR HOXHË... E KUR KA NDODHUR QË RAMAZANI TË KËTË DYZETEPESTË DITË? RAMAZANI MË SË SHUMTI TRIDHJETË DITË, ËSHTË!..

SHIKO... UNË PRAPË TOLEROVA CA, POR PO TË SHIKOSH LLOGARINË E QYPIT, SOT ËSHTË DITA E 125 E RAMAZANIT...

MEMISHXHANI

Ekrem Bektash

A I DONI KAFSHËT, APO THONI NUK I DUAM?..

Të dashur miq!

Në Meksikë kishin futur në burg një gomar... Detajet e lajmit nuk i di... Më duket se kishte vjedhur elb, ose i kishte rënë dikujt me shkelm, ose kishte ofenduar dikë duke i thënë: "Ti je gomar..."

"Burg gomerësh"... Edhe këtë kishim mangut. Për çdo lloj kafshe duhet një burg... Sepse gomari dhe luani nuk mund të rrinë në një qeli. Çfarë të themi?!.. Allahu i shpëtoftë!

Luani është mësuar të hyjë në kafaz, por a keni parë ndonjëherë që gomari të hyjë në kafaz? Thuhet "kafaz luani", por a keni dëgjuar të thuhet "kafaz gomari"?

Pyeta meksikanin tonë, Muzon. Ai më tha: "Ndodhin gjëra të tilla dhe i kap policia e Meksikës." Nejse, do ta vazhdojmë këtë çështje!.. Meqë fjala ra për kafshët, desha t'ju pyes ju, miq: "A i doni kafshët?"

**MORRI DHE PLESHTI NUK DUHEN,
ATA NUK HYJNË NË FAMILJEN E KAFSHËVE**

Të dashur miq,

Një pyetje klasike, thotë: "Çfarë bëni në kohë të lirë?" Kjo pyetje ka edhe një përgjigje klasike: "Lexoj ndonjë libër,

dëgjoj muzikë, merrem me sport..." Gënjeshtra!..

Së pari, le të them se askush nuk lexon libra... muzikën nuk e dëgjojnë në kohë të lirë, por kur punojnë. Ndërsa për sportin, çdo gjë shihet qartë nga gjendja fizike...

Tani le të vijmë të pyetja e parë:

-A i doni kafshët?

-Cilat kafshë?

-Cilat kafshë do të doni t'i kishit?!.. Sigurisht se ato me të cilat jetojmë bashkë... Këto nuk janë morrat dhe pleshtat... Këto janë macet ose qentë... Nëse jetoni në fshat, janë lopët ose gomarët.

-Unë i dua të gjithë ata që e bëjnë punën e tyre... Qofshin kafshë ose njerëz... Lopa le të bëjë punën e saj si lopë dhe gomari le të bëjë punën e tij si gomar...

**SHFAQËM DASHURI NDAJ KAFSHËVE
DHE I MBYLLËM KAFSHËT NË KAFAZ**

Të dashur miq,

Sigurisht, i duam kafshët... Nëse themi se i duam, nuk mund të shkojmë të ledhatojmë krifën e luanëve, të prekim gojën e krokodilëve dhe të hipim në shpinën e elefantëve... Çdo kafshë është e bukur në vendin e saj. Ne nuk mund të bëjmë kopshte zoologjike, t'i mbyllim kafshët në kafaz dhe t'i burgosim aty. Gomarin e paskan dënuar me burg. Mos është shumë kjo për të? Kafshët e shkreta nëpër kopshtet zoologjike qëndrojnë në burg përgjatë gjithë jetës, madje, pa pasur asnjë faj... Të paktën gomari e ka mendjen e qetë... I qenka nxehur dikujt, i paska rënë me shkelm dhe paska hyrë në burg... Hajde, qejf, hajde! Nuk ka ngarkesë për të mbartur dhe as dajak për të ngrënë... Nga mëngjesi e deri në aksham do qëndrojnë shtrirë. Nëse do, pëllet, nëse do, gjuan me shkelma!

Ariun e madh e kishin futur në një kafaz të vogël. Pastaj i hidhnin ujë që të freskohej... Çfarë të bëjë ariu i shkretë? Vazhdimisht i thotë "dajë" kujdestarit të tij, në mënyrë që të ngopë barkun.

Ku janë ata që i duan kafshët?.. Ku janë prokurorët dhe gjykatësit?.. Gomarin e fusni në burg. Po njerëzve që e rrahin gomarin, çfarë u bëni? Nejse, këtë çështje do ta shtjellojmë përsëri.

MEMISHXHANI: Unë i dua kafshët!..

- A mund t'ju ledhatoj pak?

LUANI: Lëre dashurinë... Çfarë më ke sjellë për të ngrënë, atë më thuaj!..

MOS E MUNDONI QENIN MOS I QEPNI KROBA ATIJ

Të dashur miq,

Teta Gylfemi ka një qen... Kur e shoh atë qen, më vjen turp... Ai s'ka pantallona dhe ecën lakuriq... Mos u habisni! Do t'ua shpjegoj: Sigurisht se qeni ecën lakuriq... Ai ka qime që ia mbulojnë trupin.

Teta Gylfemi e kishte qethur atë sipas modës amerikane. Edhe emrin ia kishte vendosur "Xho"... Sipër i kishte veshur një jelek, ndërsa pjesa e poshtme i dukej sikur të ishte lakuriq. Sipas meje, sikur t'i kishte bërë një palë pantallona në vend të jelekut, do të ishte më mirë... Në qafë i kishte lidhur një rrip dhe e tërhiqte sa në këtë anë dhe sa në anën tjetër... Qeni i shkretë ishte bërë shumë komik. Ai s'dallohej dot në ishte qen apo majmun... A kjo na qënka dashuria jonë ndaj kafshëve? Kudo që qeni shikonte ndonjë shtyllë, ngrinte këmbën lart dhe bënte atë që bënte... Askush nuk i vinte gjobë dhe as nuk e fuste në burg... Sikur gomari të bënte të njëjtën gjë, do t'i thoshin: "A ti je ai, që e ke bërë këtë?!" A kjo është dashuria që duhet të kemi ndaj kafshëve?

Të dashur miq, "lulja është e bukur në degën e saj dhe kafsha në vendin e vet..."

Allahu i ka dhënë krahë zogut që të fluturojë në qiellin blu. Atëherë, përse ta mbylлим atë në kafaz?... Sidoqoftë gomari e ka një shpresë, kur t'i mbarojë dënimi del, por zogu i shkretë mbetet aty përgjatë gjithë jetës...

KJO ËSHTË MENDJE SHPENDI, PAPAGALLI KA TË DREJTË

Të dashur miq,

Para dy-tre vitesh, ishte pika ime më e lartë si Memishxhan që jam... Xhaxha Saiti kishte një papagall... Nëse them se nuk fliste fare, nuk ju gënjej... Vetëm nganjëherë thoshte:

-Zotëri Sait!.. Zotëri Sait!..

Këtë e kishte mësuar, kur zonja e xhaxhi Saitit i thërriste atij.

Një ditë shkova te shtëpia e xhaxha Saitit. Papagallin e desha shumë. Në një moment kur nuk kishte asnjë në dhomë, papagalli më pa në sy dhe më tha:

-Memishxhan! Më bëj një nder!..

U habita shumë. Këtë nuk e prisja nga papagalli. I habitur iu përgjigja:

-Ti po flet!

-Sigurisht se po flas...

-Por deri tani nuk ke folur kështu.

-Sigurisht se nuk flas... Unë e di mirë, se çfarë i ndodh atij që flet shumë.

-Mirë, çfarë nderi dëshiron të të bëj?

-Hape kyçin e kafazit!.. Unë nuk e arrij dot.

-Jo! Xhaxha Saiti do të zemërohet shumë.

-Derën e kafazit do ta hap, kur të mos jesh ti. Në këtë mënyrë, nuk e kupton se e ke hapur ti.

-Jo, nuk bën! Patjetër që e kupton.

-Atëherë, unë do të mbetem i burgosur për gjithë je-

GJYKATËSI: Përse i gjuajte me shkelma në zyrën time?

GOMARI: Më tha "gomar", zotëri gjykatës...

GJYKATËSI: Mirë! A nuk është ashtu?

GOMARI: Ashtu është, por nuk thuhet përpara të gjithëve...

tën në këtë kafaz, - tha dhe lotët filluan t'i rridhnin nga sytë...

Unë e hapa kyçin e kafazit me kusht që të ikte pasi të largohesha unë... Papagalli e mbajti fjalën... Pas dy ditësh, iku në një moment kur dritarja e dhomës ishte hapur... Unë pandeha se nuk do të dyshonin, por pas dhjetë minutash xhaxha Saiti erdhi te dera jonë. Ishte shumë i nxehur dhe sytë i nxirrnin zjarr. I ra derës. Mami i tha se nuk isha në shtëpi, sepse edhe mami ishte frikësuar nga gjendja e xhaxha Saitit... Rreth një muaj nuk i dola para syve xhaxha Saitit... Unë isha kureshtar ta dija se si e kuptoi që e kisha hapur kafazin. Më së fundi e mësova. Kur papagalli kishte ikur, kishte lënë një shënim: "Memishxhan! Nuk do ta harroj këtë mirësi që më bëre!.."

Çfarë të bëj tani shokë?... A të bëhem armik i kafshëve? Jo!..

KAFSHA NUK KA MEND, KY DËNIM ËSHTË I RËNDË PËR GOMARIN

Të dashur miq,

Tani le të vijmë te çështja e gomarit... Gomari meksikan kishte kafshuar një njeri dhe i kishte rënë me shkelma një tjetri... Ata i kishte bërë për spital... Shpenzimet e spitalit etj, etj. Ata kërkonin që shpenzimet t'i paguante i zoti i gomarit...

Përse e keni burgosur gomarin, nëse fajin e ka i zoti i gomarit?... Por, përse t'i paguajë i zoti i gomarit shpenzimet e spitalit, nëse fajin e ka pasur gomari? E shikoni edhe vetë, se në sistemin e drejtësisë meksikane ka një përplasje..

Nëse e pyesni Memishxhanin për drejtësinë, zgjidhja është mjaft e lehtë: Gomari le të punojë për ata derisa të paguhen shpenzimet... Kjo është në përputhje me drejtësinë dhe me dashurinë ndaj kafshëve... Unë jam Memishxhani. Unë kam shumë zgjidhje... Unë jam Memishxhani miq... Mirëmbetsh!!..

Sulejman R. Jazëxhëllar

ÇFARË PO NDODH NË AKUARIUM?

I nxehti i korrikut e kishte kapluar të gjithë vendin. Bejanuri ishte shtrirë në krevat dhe po përpiqej të zhytej në gjumin e drekës në dhomën e pasme të shtëpisë. Sepse ajo e dinte se nuk duhej të dilte jashtë, kur dielli të ishte në kupën e qiellit. Para disa ditësh, shoqja e saj që e donte shumë, Zehra ishte sëmurë ngaqë i kishte rënë dielli në kokë. Për këtë arsye, përpiqej që kohën e drekës ta kalonte në shtëpi ose nën hijen e pemëve të bahçes.

Një çast, sytë i shkuan te akuariumi në gushinë. Ajo i donte shumë peshqit. Pothuajse kishte dy vjet që i ushqente. Ata e kënaqnin shumë. Nganjëherë notonin majtas, nganjëherë djathtas, nganjëherë ndiqnin njëri-tjetrin dhe nganjëherë nuk lëviznin sikur t'i kishte kapur vapa. Ndërkohë që sytë i shkonin majtas e djathtas, dalëngadalë iu mbyllën. E gjeti ve-

ten brenda në akuarium. Ishte bërë e vogël-e vogël dhe po notonte brenda tij. Ishte shumë e habitur. Në qoshe të akuariumit pa peshkun japonez, që po rrinte i mërzitur. Menjëherë notoi dhe shkoi pranë tij. Ajo notonte pothuajse si peshk. Peshku japonez e njohu Bejanurin. Me një buzëqeshje të tkurrur, i tha: “Mirë se erdhe, Bejanur!” Ajo e shikonte e habitur.

“Mirë se të gjeta, peshku japonez. Si je? Pse rri i mërzitur?!”

“Jam shumë i uritur, Bejanur! U bënë shumë kohë që dua të ta them, por nuk kam mundur dot. Pasi janë shtuar peshqit në akuarium, nuk na mjafton ushqimi që na jep. Shpesh herë mbetem i uritur dhe ti nuk e kupton këtë. A mund të hedhësh pak më shumë ushqim?”

“Të kuptoj peshku japonez. Të kërkoj shumë

ndjesë. Nuk ju kam vënë shumë re, ngaqë kam luajtur shumë me lodrat. Tani e tutje, të jap fjalën se do t'ju hedh më shumë ushqim. Të falënderoj shumë që më tregove.”

Në ato momente, u dëgjua zëri i peshkut le-
pistes që ndodhej në qoshen tjetër të akuar-
iumit. “Bejzanur, të lutem eja shpejt këtu!”
Bejzanuri u nda me peshkun japonez dhe filloi
të notonte shpejt. Të gjithë peshqit e përshtë-
ndetnin Bejzanurin. Kur arriti pranë Lepistesit,
pa nënën e tij, që po notonte me nxitim sa
majtas e sa djathtas. Kur nëna e Lepistesit pa
Bejzanurin, ndaloi dhe i tha:

“Tungjatjeta Bejzanur. Mirësitë që na ke bërë
neve nuk mund të numërohen, por kam një
lutje për ty. Ti e di se Lepistesët shumohen
çdo muaj. Muajin e kaluar kjo ndodhi natën.
Por kur u zgjova në mëngjes, pothuajse nuk
gjeta asnjërin prej të vegjëlve të mi. Të lutem,
kur të na afrohet koha e shumimit, na vendosni
në ndonjë kuti të vogël. Në këtë mënyrë unë
mbroj të vegjëlit e mi, por edhe ti do të kesh
më shumë peshq me bisht. Në rregull?”

“Në rregull Lepistes. Ke shumë të drejtë.
Të kërkoj ndjesë edhe ty. Unë jam shumë e
lumtur që më treguat, se çfarë duhet të bëj.
Nesër menjëherë do të shkoj të marr një kuti,
të premtoj.”

“Shumë faleminderit, Bejzanur! Të duam shu-
më! Të falënderojmë për dhembshurinë dhe
mëshirën që shfaq ndaj nesh. Allahu qoftë i
kënaqur me ty! Ndërsa tani, po deshe takohu
me peshkun shpatë. U bë kohë e gjatë që është
i sëmurë. Ai ka nevojë të flasë me ty.”

Bejzanuri u përshëndet me Lepistesin dhe
filloi të notojë. Me të vërtetë, peshku shpa-
të po qëndronte i mërzitur në anën tjetër të
akuariumit. Iu afrua:

“Përshëndetje, peshku shpatë.”

“Përshëndetje, Bejzanur. Mirë se erdhe! Më
bëhet qejfi që të pashë. Kam disa gjëra që dua
të t'i them. A mund të më dëgjosh?”

“Sigurisht! Të lutem fol, po të dëgjoj...”

“E dashur Bejzanur, u bënë dy javë që jam
i sëmurë. Ti nganjëherë vije dhe më shikoje,
por nuk e kuptoj dot. Në ujin e akuariumit ka
mungesë të madhe vitaminash. Peshqit e tje-
rë nuk janë sëmurë akoma, por unë u sëmura
menjëherë ngaqë jam një peshk i ndjeshëm.
Të lutem Bejzanur, çdo muaj hidh disa pika
vitamina, në mënyrë që të jem i gëzuar dhe i
qetë si më parë.”

“Me të vërtetë më ka marrë malli për gjend-
jen e gëzuar dhe notin tënd të shpejtë. Dome-
thënë, ky paska qenë shkaku që ti po qëndron
pa lëvizur. Të kërkoj shumë ndjesë peshku
shpatë. Edhe nëna më pat thënë, por nuk e
pata kuptuar. Puna e parë që do bëj nesër është
kjo që më kërkove. Do të shkoj te dyqanet
që shesin akuariume me peshq dhe do të blej
vitamina. Pastaj garo përsëri me Lepistesin,
apo ajo?”

Peshku shpatë po buzëqeshte dhe tha:

“Sigurisht, mund të gërojmë, Bejzanur!”

Befas, ezani i ikindisë e pushtoi të gjithë
dhomën. Xhamia ishte shumë afër dhe zëri i
myezinit mjaftoi për ta zgjuar Bejzanurin. Sapo
hapi sytë, u hodh nga krevati. Menjëherë shkoi
te akuariumi. Peshqit që kishte parë në ëndërr,
ishin aty. Peshku japonez pothuajse ia bënte
me sy. Bejzanuri ishte shumë e lumtur, sepse
kishte mësuar se çfarë mendojnë peshqit.
Menjëherë doli në bahçe. Nëna dhe babai i saj
po hanin qershi. Atyre ua tregoi ëndrrën plot
entuziazëm. Pastaj u përgatit dhe mori rrugën
për te dyqani i akuariumeve. Nëna e saj pësh-
përiste nga pas: “Sa bukur është të shfaqësh
dhembshuri dhe mëshirë ndaj kafshëve...”

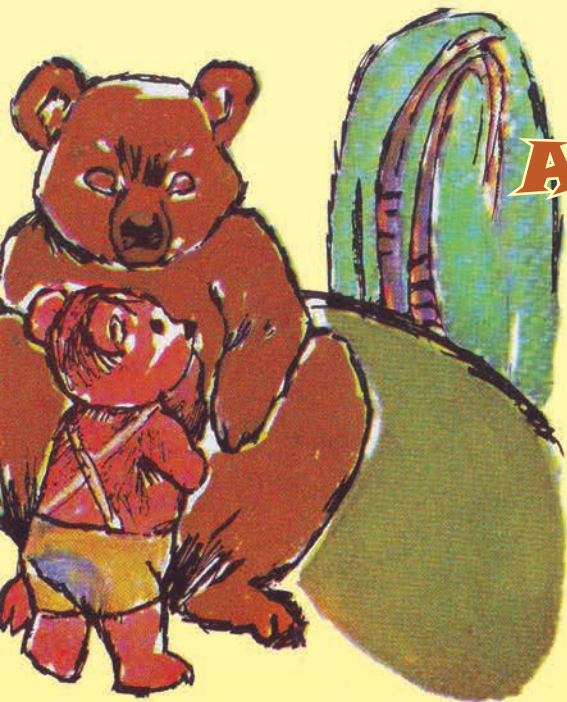
*Këtu lahen
liba, pata,
qafëgjata,
barkgovata.*

Verë

Ferhat Çakërri

*Atje lahen
vogëlushë,
lulebore -,
faqe, gushë.*

*Valë e ujit
është e qetë,
vogëlushve
u jep shëndet.*

Arushi që e hiqte veten të ditur

Bekim Harxhi

vete, - për ndonjë gjë që e di, që të më thotë se jam shumë i ditur.”

Kur u futën në lëndinën e bukur të pyllit, një tufë thëllëzash u trembën dhe u ngritën lart. Arush Dudushi e pyeti babagjyshin:

-Babagjysh, si fluturon zogju?

Babagjyshi ia shpjegoi.

“Çudi! Mendoi arush Dudushi. - Babagjyshi ditka më shumë nga unë!”

-Babagjysh, - e pyeti prapë Arushi, - po nga i di ti të gjitha këto?

-I kam mësuar në shkollë dhe në jetë, - i tha babagjyshi.

Vazhduan rrugën. Fjalët e babagjyshit Dudushit i mbetën në mendje.

“Në shkollë dhe në jetë...”

Arush Dudushi e hiqte veten si më të diturin e pyllit. Këtë ia kishte thënë vetëm babagjysh Ariut. Po babagjysh Ariu s'i kishte dhënë përgjigje.

-Babagjysh, shiko sa i bukur që është ky plep.

-Ai nuk është plep, po shelg! - i tha babagjyshi.

-E, po, shelg doja të thosha! - i tha Dudushi.

Vazhduan rrugën përmes pyllit. Dudushit i shkuan sytë te një trung i çarë peme. Iu kujtua mjalti.

-Babagjysh, si e bëjnë grerëzat mjal-tin?

-Bletët, thuaj, jo grerëzat!

-E, po, bletët doja të thosha! - i tha Dudushi.

Babagjyshi qeshi. Pastaj i tregoi Dudushit se si e bëjnë bletët mjal-tin. Dudushi dëgjonte me vëmendje dhe i vinte çudi e inat që nuk i dinte të gjitha ato, që i thoshte babagjyshi.

Vazhduan rrugën. Dudushit i mbeti mendja te gabimet që kishte bërë. Ecte dhe nuk fliste.

“Tani do ta pyes babagjyshin, - tha me

NJË PËRGJIGJE E MERITUAR

Një ditë, një kopshtar dhe një bakërpanues po kalonin pranë një kopshti të mbjellë me lakra.

- Shiko, shiko, ç'lakra të mëdha paska në kopsht!
Ai që kujdeset për to, duket të jetë një kopshtar
shumë i mirë - i thotë bakërpanuesi.

- Hëm, ato s'janë gjë hiç. Një herë kam rritar një la-
kër të madhe sa një shtëpi, - mbarret kopshtari.

- Ka mundësi, të besoj! - i përgjigjet tjetri. - Por e
di? Njëherë kam punuar një kazan bakri të madh
sa një pallat.

-Oh, ç'na mbushe mendjen! - tallet kopshtari. E
ç'e deshe një kazan aq të madh?!

-Për të zier lakrën tënde aq të madhe.

DJALI DHE MAGJISTARJA

Rronte një herë në një fshat një djalë i varfër. Çdo ditë ai merrte thesin e vet të vjetër dhe dilte për të lypur.

Një ditë, tek po ecte nëpër pyll, djali pa t'i shfaqej befaz përpara një magjistare. Ajo i tha:

-Unë jam magjistare dhe prej kohe kam dashur të të ndihmoj. Ja, shiko këta florinj të që të kam sjellë.

Djali u gëzua dhe rrëmbeu menjëherë thesin e vet të madh.

-Por hap sytë, - vazhdoi magjistaria. Në rast se monedhat e arta do ta shpajnë thesin dhe do të bien përdhe, ato do të kthehen menjëherë në baltë.

Djali kapi me të shpejtë thesin dhe florinj të nisën të bien në të. Kur u mbush gjysma e thesit, magjistaria tha:

-Kujdes se thesi t'u rëndua.

-Jo, jo hidhni akoma edhe ca! - ia lut djali.

Dhe monedhat filluan të binin përsëri në thes.

Pas pak magjistaria foli përsëri:

-Dëgjo, or djalë, tani në thes ke shumë florinj. Ende nuk je i kënaqur?

Djali kishte aq flori, sa ishte bërë njeriu më i pasur në lindi. Mirëpo ai qe makat dhe vijoi të lutej:

-Jo, jo, hidh edhe ca! Edhe ca, të lutem!

Më në fund magjistaria i tha:

-Tani thesi është plot. A je i kënaqur më në fund?

Mirëpo djali, që po ëndëhej nga ethti e floririt, ia përgjësua magjistares:

-Hidhni edhe ca, edhe pakëz fare!

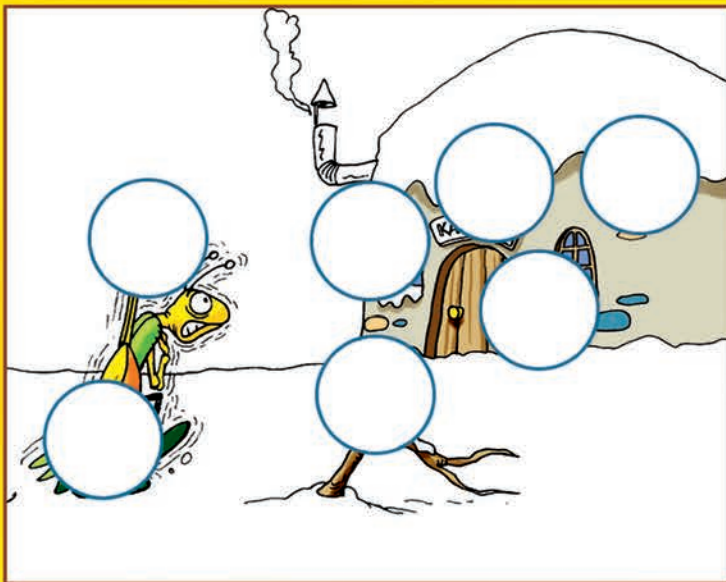
Dhe monedhat vërshuan përsëri...

Papritur e pakajtuar thesi u çua nga peska dhe florinj të ranë përdhe e u kthyen menjëherë në baltë.

Plotësoni vendet bosh
të figurës me alternativat që u
janë dhënë.

Njëra nga hijet
e mëposhtme ndryshon
prej të tjerave.
Sipas jush cila ndryshon?

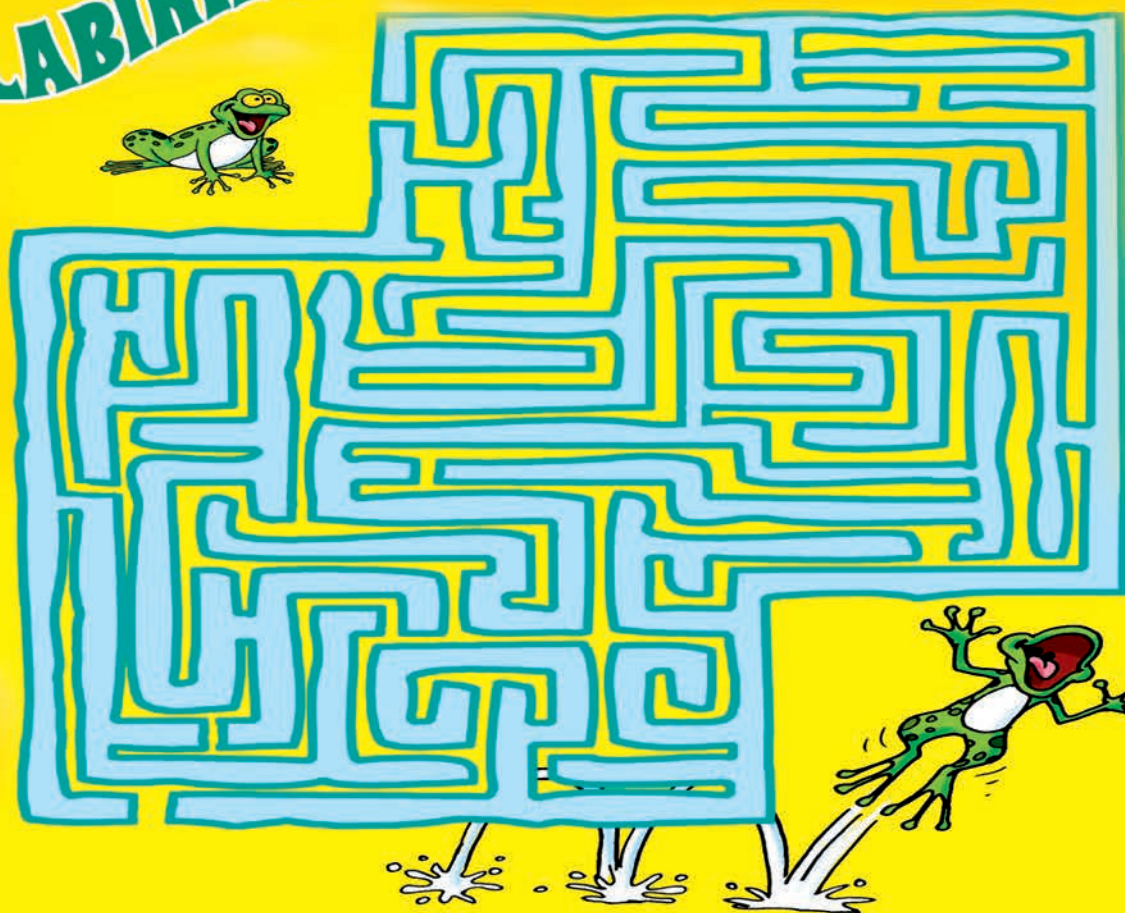

Gjej 7 ndryshimet!

LABIRINT

Ndihmojeni bretkosën e vogël të gjejë shoqen e saj.

GAZMORE

Lagjia Jonë

